

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea :
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Jofa si Dumineca.
Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anu **XII**.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte ne-
retrimitu.

SOCIETATEA
PETRU MAJORU

Nr. 14.

Dumineca, 19 Februaru | 3 Martiu

1878.

Romani'a si Austro-Ungari'a.

Brasiovu, 2 Martiu 1878.

Candu s'a fostu datu pe fația complotulu ungaro-secriescu, candu fratii nostri de peste Carpati aflara de atentatulu, ce se planuia in secretu contra patriei loru, tota press'a romana striga: Acést'a e multiamit'a vóstra pentru atitudinea leala ce amu observatu intotdeauna fația de voi si care va feritu monarchi'a de mari incurcaturi? Diuariele maghiare, incependu dela cele mai opositiunale pana susu la cele mai guvernamentale, respunsera prin a escusa complotulu si a infera pe romani din nou de falsi si tradatori ai intereselor europene, de ómeni venali, cari s'au facutu vasalii Rusiei si acuma conspira impreuna cu ea contra Austro-Ungariei.

Nici o jumetate de anu nu a trecut de atunci si astadi trebuie se si dica chiaru si cei mai fanatici dintre maghiari, ca nedrepte si nefundate au fostu tóte invinuirile loru indreptate contra romanilor. In fația declaratiunilor france si leale ce le-a facutu guvernulu romanu dilele din urma in Camera si in Senatu, trebuie se se rusineze ori-ce unguru, carui'a pasiunea nu i-a tempitu de totu simtiulu de adeveru. Ori-cine va citi discursurile ministrului-presiedinte Bratianu si a ministrului de esterne Cogalniceanu, ténute in sediint'a de Luni a Senatului, trebuie se si dica, ca sub impragiurările create de resbelulu russo-turcescu politic'a guvernului romanu nu a potutu fi mai leala, mai cu crutiare fația de interesele Europei si ale Austro-Ungariei in specialu, de catu a fostu. Din respectu catra monarchi'a nóstra guvernulu a renunțiatu la proclamarea Domnitoriului de rege, a remasu surdu la propunerile de a se dá Vidinulu Romaniei. Potea elu se face mai multu?

A facutu si mai multu. Si-a ténutu angagiamentele nu numai fația de Austro-Ungari'a, dér' fația de Europ'a intréga, a aperatu cu firmitate interesele, ce le are acést'a la gurile Dunarei; si astadi ministrulu de esterne a potutu declará, ca Romani'a n'a fostu niciodata mai susu in opiniunea Europei cá acuma si d. Ion Bratianu a potutu se adauga, ca toti agentii poteriloru l'au asigurat, ca Europ'a are deplina incredere in guvernulu romanu.

Din espunerile dlui Ion Bratianu aflamu, ca trei luni a staruitu Russi'a de densulu cá se subserie conventiunea si numai candu a vediatu, ca nu se póte altfelu, candu a vediatu ca Europ'a face si russii au trecut, a subscris'o. Mai departe aflamu, ca Russi'a au voitu se face tratatu de aliantia cu romanii, dér' acesti'a nu au voitu. „N'amu voitu tratatu, dise d. Bratianu, pentru ca n'amu voitu se me facu vasalulu nimeni, n'amu voitu se lasu tier'a in voi'a ori-cui ar fi.“ Russii inainte de Plevn'a au oferitu romanilor Dobrogea, dupa Plevn'a le dá nu numai independint'a, nu numai Dobrogea, ci catu voru vrea din Bulgari'a chiaru tóte cetatile. Si pentru tóte aceste daruri d. Bratianu nu a avutu nici macaru unu cuventu de multiamire, la tóte a respunsu c'unu refusu rece.

Acést'a se fia óre Bratianu pe care foile din Vien'a si Budapest'a 'lu descrieau cá pe unulu din cei mai periculosi ministri-agitatori, cá pe unu turburatori de pace in orientu, care viséza numai de mariri teritoriale, de cuceriri, pe cari spera ale face in Orientu cu ajutoriulu Rusiei? Acuma tocmai, candu era timpulu, cá se si realizeze visurile, candu Russi'a ei oferea teritoriu cu prisosintia, d. Bratianu, capulu atatu de temutu si suspitunatu alu rosiloru, dovedesce, ca este unulu din cei mai leali, ce-i mai conservatori ministrii in Europ'a.

Fora de a ne face aperatorii guvernului romanu trebuie se recunóscemu, ca atitudinea s'a este in adeveru astfelu, cá se ne insufe mai cu

séma noue austro-ungariloru cea mai mare incredere. Noi avemu celu mai mare interessu, cá Romani'a se devina unu zidu aperatoriu in Orientu si acei'a, cari agitéza necontentu in contra consolidarii acestui statu, lucra in contra adevratelor interese ale monarchiei nóstre. Astadi se vede ce a fostu si ce este Romani'a pentru noi. Singura ea, fidel'a sentinela a Europei la Dunare, mai tienne susu cu taria si resolutiune admirabila stindartulu gauritu si sferticatu alu intereselor europene.

Vomu merge acolo unde va merge Germani'a si Austro-Ungari'a si tóte poterile, ne vomu adresá acolo unde se adreséza tóte poterile, la congressu, dise d. Cogalniceanu. Asia este, guvernulu romanu a declarat'o destulu de francu si fara siovaire. Romani'a va stá si va cadé cu poterile semnatórie ale tratatului de Parisu, cu Europ'a. Se speramu in interessulu nostru si alu tuturoru popóreloru, in interessulu libertatii si alu civilizatiuni orientului, ca Europ'a se va aflá acuma celu puçinu in stare de a se intrepune cu tóta forti'a pentru aperiarea intereselor sale la Dunare, se speramu, ca vocea Romaniei va fi ascultata la congressulu viitoriu.

Dér' noi austro-ungarii, cari suntemu mai de aprópe interessati, nu ne potemu multumi cu simpl'a sperantia. Guvernulu nostru trebuie se se pórté fația de Romani'a totu cu aceeași sinceritate si lealitate, care-o intimpina dela guvernulu romanu. Conte de Andrásy nu trebuie se uite nici unu momentu, ca in acést'a monarchia traiescu trei millióne de romani si ea prin urmare Austro-Ungari'a este cu atatu mai multu avisata la o buna vecinatate si amicitia cu miculu statu romanu. Increderea si amicitia Romaniei o va avea Austro-Ungaria numai atunci, candu va sustiené si protegea nationalitatea romana in intru atatu, catu si in afara. „Amu declarat, dise d. Bratianu, si la Petersburgu si la Vien'a si pretutindeni, ca ori-cine va atinge nationalitatea nóstra, e inamiculu nostru, ori-cine o sustiene, e amicu.“

Conventiunea de armistitiu.

St.-Petersburgu, 4 Febr. 1878.

II. In urm'a propunerei sublimei Porti si a invoierei exprimate de plenipotentiariloru Ecs. loru Server-pasi'a si Namyk-pasi'a, de a primi bazele formulate de Russi'a pentru incheierea pazei intre partile beligerante, comandantulu-capu alu armatei imperiale russe s'a declarat gat'a de a face se inceteze operatiunile militare.

Pentru incheierea unui armistitiu au fostu alesi in calitate de plenipotentiariloru: din partea A. S. I. comandantulu-capu, Ecs. S. adjutantulu generalu Nepokoicitzky, siefulu statului-majoru, din suit'a M. S. Imperatului, Levitzky, si din partea plenipotentiariloru sublimei Porti Ecs. S. generalulu de divisiune de statu-majoru Nedjid-pasi'a si generalulu de brigada de statu-majoru Osman-pasi'a. Aceste persóne in virtutea deplinelor poteru, cu cari au fostu investite, s'au intielesu asupr'a urmatóreloru conditiuni:

1. Unu armistitiu este incheiatu intre poterile armate ale Rusiei, Serbiei si Romaniei de o parte si cele ale Turciei de alt'a, pentru tóta durat'a negotiariloru de pace, si pana la favorabil'a loru isbutire, séu pana la ruptur'a loru. In acést'a a dóu'a alternativa si mai inainte de reinceperea ostilitatiloru fiacare din partile beligerante va fi ténuta a denunciá armistitiulu cu trei dile mai inainte, insemnandu diu'a si ór'a, candu ostilitatile voru potea fi reluate. Terminulu de trei dile va curge din momentulu, candu un'a din partile respective va fi facutu cunoscutu celeilalte, in positiunile sale ordinulu superioru primitu in acést'a privire.

Guvernulu imperialu alu Rusiei va propune

Muntenegrului de a inceté operatiunile militare si a aderá la conditiunile armistitiului incheiatu intre Russi'a si Turci'a. Sublim'a Pórt'a, din partei va face se inceteze operatiunile in potriv'a Muntenegrului.

2. Armistitiulu va avé potere esecutiva din momentulu, in care conditiunile sale voru fi primite si iscalite. Trupele unei'a si celeilalte parti, cari dupa acestu terminu voru infrange lini'a de demarcatie mai josu aretata, voru trebui se se întórca inapoi, dandu inderetu ceea ce au luat cu acést'a ocaziune.

3. Afara de evacuarea fortaretielor Vidinului, Rusciucului si Silistrei, prevediuta in bazele pazei, trupele imperiale otomane voru parasi Belgradjiculu, Rasgradulu si Hagi-Oglu-Bazardjik.

Mai departe se stabilescé line'a de demarcatie intre armatele russe, serbesci si romanesci de o parte si armatele otomane de alta. Punctulu 5 dice, ca trupele turcesci se voru retrage din fortaretiile bulgare, cu armele loru, cu munitiunile de resbelu, cu obiectele de echipamentu si cu materialulu care 'lu potu luá cu sine in directiuni anumite. Punctu 6: trupele otomane si corabiile de resboiu voru parasi Sulina. Autoritatea militara rusca va redicá din Dunare tóte pedecile, va deschide riulu navigatiunei rezervandu-si cu tóte aceste priveghiarea. P. 7 dice ca si in provinciile ocupate de trupele russe autoritatile administrative otomane au se functiuneze deocamdata mai departe P. 8. se refera la drumurile de feru. Aceste voru fi respectate de catra russi, cá ori si ce proprietate privata si esplotatiunea loru va fi libera numai materialulu de resbelu si trupe turcesci nu se voru poté transportá între marginele lineei de demarcatie. P. 9. Pórt'a va ridicá blocarea porturiloru Marei-Negre. P. 10. Bolnavii si ranitii turci cari voru remané in raionulu ocupatu de trupele russe séu serbesci si muntenegrine voru fi pusi sub priveghierea autoritatiloru russe si aliata. Armistitiulu va incepe se curga dela 31 Ianuaru 7 óre séra. Amenuntele pentru teatrulu de resbelu din Asi'a se voru ficsá acolo. — (Iscaliti) Nepokoicitzki — Levitzki — Nedjib. — Osman.

Predarea Vidinului si Belgradjicului.

Cetimu in „Monitoriulu Romaniei“:

In urm'a incheiari armistitiului armat'a romana, care asediá Vidinulu si Belgradjiculu, a ocupatu aceste cetati. Predarea loru a fostu precedata de urmatórea conventiune:

Intre Escelenti'a S'a Izzet-pasi'a, comandantulu cetatiei Vidinu si Escelenti'a S'a generalu Manu, lucrandu in numele Escelentiei Sale majorulu-generalu alu armatei romane, s'a convenitu urmatóriele:

1. Din'a evacuarii de catra trupele imperiale otomane este ficsata pe mane 12/24 Februaru la amédu. Unu singuru batalionu va remané in calitate de sentinela pana la intrarea trupelor romane.

2. Trupele imperiale se voru opri la Vibolu si Nazir-Mahal'a pana ce, prin midiolocirea autoritatiloru romane, se va ingriji transportulu provisiuniloru diselor trupe.

3. Trupele romane voru intrá mane, 12/24 Febr. la 3 óre séra.

4. Autoritatile militare otomane se indatoréza a desemná oficeriloru armatei romane, cari se voru presentá la órele 4 de diminetia, locurile ce sunt a se ocupá de catra sentinele, locuintiele si celelalte.

5. Onorurile militare se voru dá reciprocu, statulu-majoru romanu va primi defilarea trupelor imperiale la esirea loru din fortaretie, si vice-versa statulu-majoru otomanu va primi defilarea trupelor romane la intrarea loru in cetate.

6. Autoritatea civila otomana va primi trupele romane la intrarea loru in Vidinu, spre a asiguré acestoru trupe o primire cordiala si a inlaturá veri-ce nerenduéla.

7. Autoritatea civila va pune la dispositiunea trupelor romane locuintiele, de cari ea va dispune pentru in-

stalarea lor si le va inlesni mijlulocile de subsistentia si de comunicatiune.

8. Evacuarea fortaretiei Belgradjik se va face in acelasi modu cá acea a Vidinului, adeca trupele otomane, formandu garnisón'a acestei cetati, voru efectua predarea ei imediatu trupelor romane, urmandu inse a romané in orasiulu Belgradjik pana la trecerea trupelor din Vidinu pentru a se impreuna aci.

9. Comisiunea militara otomana, insarcinata de a efectua predarea cu inventariu a armelor, munitiunilor si alte, ce urméza a lasa in depositu la Vidinu, va fi oficialu prezentata la marele cuartiru romanu de catra Escelenti'a S'a Izzet-pasi'a.

10. Trupele imperiale otomane, ce voru cantona in cuartirulu dela Vibolu si Naziru pana la plecarea lor definitiva, voru poté face aprovisionarile necesarie din Vidinu pentru a nu atinge proviziunile lor de drumu.

11. Familiile militarilor, ce insoiescu trupele imperiale otomane, cari voru porni cu o nópte mai inainte de plecarea trupelor din etapele dela Vibolu si Naziru, nu voru fi intru nimicu superate in trecerea lor. Catu despre familiile militarilor, cari voru romané la Vidinu, spre a asteptá deschiderea liberei navigatiuni a Dunarei, li se voru acordá de catra autoritatile militare romane tóte inlesnirile pentru a reintra in caminele lor. Totu asemenea se va urmá si cu familiile refugiatiloru.

12. Autoritatea militara romana se insarcinéza a remite trupelor imperiale o scrisóre deschisa dreptu titlu pe lenga autoritatile militare serbe in scopu de a asigurá acestoru trupe liber'a trecere printre liniile serbe, conformu itinerariulu ficsatu prin articolulu 5 din protocolulu de armistitiu.

Facutu in duplu pentru unulu si acelasiu scopu.

I z z e t.

Pentru generalulu Manu, siefulu statulu-majoru, generalu alu armatei romane. Colonelu Falcoianu.

Duminea, 12 ale curentei, la órele 3¹/₂, dupa amédi, armat'a romana a facutu intrarea ei in ultim'a cetate dupa dreptu alu Dunarei, care mai remasese in stapanirea turcésca. Trupele nóstre se compuneau din 16 batalióne din tóte regimentele aflate in Bulgari'a, de cate 2 baterii de fie-care regimentu de artileria si de 3 escadróne de calarasi. Ele au fostu primite la intrarea lor in Vidinu cu onorurile militare stabilite prin conventiunea de predare de catra autoritatile militare turcesti si de intreag'a populatiune a Vidinului. Soldatii nostrii avéu o infaçisare martiala si placuta.

Dupa intrarea trupelor, 6 batalióne au fostu lasate cá garnisóna in Vidinu, éra cele-l-alte s'au intorsu in cantonamentele lor impregiurulu cetatiei. D. generalu Manu a primitu dupa acést'a autoritatile civile ale orasiului si apoi, insocitu de totu statulu-majoru, a mersu la catedral'a bulgara, unde a fostu intempinat de cleru in odajdi cu crucea si Evangeli'a. Aci s'a celebratu unu Te-Deum, la care s'a pomenitu numele Mariei Sale Domnitoruii. Dupa seve s'rea Te-Deumului, o deputatiune de notabili Bulgari a venit spre a esprimá generalului Manu viua recunoscintia pentru natiunea romana si pentru vitéz'a ei armata.

Sér'a, Ferikulu (generalu de divisiune) Izzet-pasia a poftitu pe generalulu Manu, cu intregulu statulu-majoru romanu se prandiésca la densulu. Cuartirulu generalu romanu, s'a stabilitu in Vidinu si din acea di acést'a insemnata cetate dunareana se aflá in stapanirea ostiriloru romane.

Despre predarea feciórei cetati a Vidinului catra trupele romane relatéza „Romanulu“ urmatoriele: „Predarea s'a facutu de-a dreptulu de catra pasia-comandantulu Vidinului catra siefulu armatei romane, fora a se pomeni nimicu despre nici o alta putere armata in actulu de predare alu cetatii. Odata actulu inchiaiatu, trupele turcesti au defilat inaintea statulu majoru si a armatei romane asediata in parada. Predarea s'a facutu catra generalulu Manu, ajutorulu generalulu Cernatu, comandantulu-siefu alu armatei, care se afla in Bucuresci. Trupele turcesti cu arme si bagage s'au retrasu conformu conditiuniloru armistitiului, indreptandu-se spre Nisiu.

„Pe la trei óre a inceputu intrarea trupelor romane in Vidinu, cu totu aparatulu obicinuitu in asemenea ocazioni. Mai tóta populatiunea Vidinului atatu turca catu si chrestina iesise inaintea armatei romane, aretandu-i cea mai mare simpatia si salutandu-o cu urari si cu bine-urari. Pe la 5 óre cetatea éra tóta ocupata de-romani; tricolorulu romanescu falaiá pe tóte redutele mandrei cetati turcesti. Aca nu s'au potutu constatá stricaciunile imense, ce le-au facutu Vidinului bateriele nóstre de la Calafatu si de la sudulu cetatii. In timpul bombardarii populatiunea a suferitu grozavu; éra gramadita in pimntie, intr'unu aeru vitiatu de

multimea intiesata, de óre-ce, pe langa trupele in garnisóna, vreo dece mii in totalu, cu regulati, cu neregulati, totu in Vidinu se adunasera, si tóte familiile armatei turcesti de la Plevn'a, si o parte din poporatiunea turcésca din giuru, astfeliu in catu in angust'a incinta a acestei cetati se aflau in totalu peste 70.000 sufete. S'a aflatu ca in ultim'a di de bombardare, candu armistitiulu éra deja inchieiatu, dér' necunoscutu inca in Vidinu, toti notabili orasiului venisera la pasia, comandantu alu cetatii, conjarandu-lu se nu mai urmeze o lupta zadarnica si se capituleze.

Brasiovu, in 27 Februaru 1878.

(—) Judicialia. In urm'a ordinulu ministerialu ddo 4 Februaru va intrá in valóre cu prim'a di a lunei lui Martiu a. c. Articululu de Lege XXII din 1877 „despre procedur'a in cause procesuali mai merunte séu asia numite bagatele.“ Dupa ce acést'a lege taia afundu tocmai in interesele poporatiunei mai serace, care nu dispune de capitalii mari, amu aflatu de lipsa, cá se facemu cunoscute cetitoriloru nostri, cari locuiescu printre poporu, lineamentele principali ale acestei legi.

In teórea Articululu de Lege LIV din 1868 (procedur'a civila) se pertractau pana acuma processele civile asupra unei pretensiuni pana la sum'a de 30 fl. la judecatoriile comunali, ér' processele pana la 300 fl. la judecatoriile de cercu, de cari se tieneau si unele cause speciale d. e. conturbarile in posesiune, cause de arenda s. a.; altele se mai pertractau in fine si la tribunalele colegiali.

Dela prim'a Martiu voru judecá in cause procesuali afara de judecatoriile de presca acuma si judii de pace, instituiti prin numit'a lege. Dupa nou'a lege se voru tiené:

1. De competenti'a judecatoriiloru de pace:

a) Pretensiuni in bani pana la sum'a de 50 fl. v. a.

b) Incuse pentru mobilie ori pentru lucru, pana la pretiulu de 50 fl.

c) Camete si intertentiuni pana la sum'a de 50 fl.

d) Desdaunari din prevaricatiunile de campu pana la sum'a de 100 fl.

e) Unele processe de chiria.

f) Processele pentru retrocederea unui bunu datu in arenda, déca arenda anualu nu trece peste 50 fl.

g) In Ungari'a propria si processele de vata-marea onórei.

h) Processele escate cu ocaziunea téguriloru de septemana si de tíera pana la 50 fl.

i) Processele metali si de conturbarea posesiunei, inse numai la locuintie si realitati de unu jugeru catastralu.

2. Judecatoriile comunali judeca eschisivu in processe de sub punctele a), b), c), déca sum'a inprocessuata nu trece peste 20 fl., éra processele de sub d) se potu porni la judele de pace ori la judecatori'a comunala.

Dela judecatoriile comunale se face apelatiunea la judecatori'a de cercu, care apoi procede in causele apelate la dens'a, cá judecatori'a de pace. In contra sentintieloru aduse prin judele de pace, nu este apelatiune, ci numai plansóre de nullitate in forme, asupra careia decide tribunalulu, pe a caruia teritoriu se afla judele de pace.

Cá jude de pace va functiuná: 1. Judele de cercu pe intregu teritoriulu cercului seu judecatorescu. 2. Pretorele (szolgabireulu) pe teritoriulu cercului seu administrativu. Pretorele inse numai atunci va eserciá functiunea de jude de pace, candu la propunerea comisiunei administrative si cu in-voirea ministrulu de interne va fi numitu de catra ministrulu justitiei, judecatoriu de pace. Ordinatiunea ministeriala, prin care se introduce citatulu articulu de lege, prescrie si procedur'a, de care voru avé se se tiená judecatoriile comunali si judecatoriile de pace.

Ce e dreptu, procedur'a este fórte scurta si ceea-ce provóca in noi ingrigiri si temere este, cá nu cumva prin celeritatea processuala se se pericliteze deciderea fundamentala a causeroru. O corecta si neprecipitata decideré a causeroru este cu atatu mai de lipsa, ca-ci judele de pace decide definitivu, si gresielele cari le va face densulu din nepricepere séu graba, nu se mai potu repará. Ce amu dori noi mai de aprópe este, cá vr'unulu dintre juristii nostri practici, se compuna pentru poporulu romanu unu manualu instructiv, dupa care acést'a se 'si scie portá elu insusi processele

la judecatoriile comunali si de pace.*) Acést'a a fi cu atatu mai de doritu, ca-ci nou'a lege stabileste regul'a, cá partitele se se infaçisiez in persóna, pe candu infaçiosiarea prin advocata este numai facultativa.

Din Senatul romanu.

Luni in 13 (25) Februaru a. c. Senatul a tienutu o siedintia de di si de nópte, in care guvernulu a datu unele declaratiuni de cea mai mare gravitate politica. Siedinti'a s'a deschisu la 2¹/₄ óre presenti fiindu 53 senatori sub presiedinti'a dlui v.-pres. Dim. Bratianu. Acést'a comunica mai antaiu multiamirile dlui cavaleru Farini, tramisulu M. S. regelui Italiei, pentru simpatiiile si iubirea ce Senatul i-a aretatu (Aplause) D. presiedinte alu consiliulu da citire mesagiulu domnescu prin care sesiunea ordinara se prelungeste pana la 31 Martiu. D. Dim. Ghic'a interpeléza apoi pe guvernulu 1. Déca s'au comunicatu guvernulu conditiunile de pace, in ceea ce privese Romani'a? 2. Cari sunt principiile cari au se conduca pe guvernulu façia cu viitoriulu congressu? 3. Ce dispositiuni a luat guvernulu pe calea diplomatica spre aperarea intereselor tierii?

D. ministrulu de esterne Cogalniceanu dice ca va respunde la tustrele intrebari in numele guvernulu. Recunósce ca intrebarea onor. interpelante nu e numai a dsale, ci a natiunii intregi. Si nici poté fi altfeliu candu tier'a e in ajunu a deveni dinu statulu tributariu statulu independent si candu Europ'a are se se rostésca asupra sórtei ei. „Ati vediatu, dice, din diuarie, ca chiaru cabinetele mari n'au avut recunoscintia oficiala, nu de conditiunile pacii, dér' nici chiaru de bazele pacii, decatu la inceputulu lui Februaru. Noi amu primitu aceste conditiuni cu vreo 3 dile mai in urma; ele se gasescu in „Monitoriulu“ de eri. Amu primitu dér' si noi armistitiulu fara de care nu se poté inchiaia pacea. In privinti'a acestui armistitiu se potu declará ca guvernulu a tramisu unu plenipotentiaru la Kazanlik. Elu n'a fostu inse primitu in modu oficialu, din cauza, ca Turci'a, acumu éa si in cursulu r-sbelului n'a voit se recunósca pe Romani'a, cá statulu independente. Amu reclamatu si ni s'a respunsu, ca si imperatulu Wilhelmu a inchiaiatu armistitiulu la Versailles fara a chiamá si pe statele confederate dela sudu. Preliminariile de pace cu care e insarcinatu gener. Ignatieff nu sunt inca facute. Amu primitu invitarea cá se tramitemu unu delegatu pentru acele preliminaria. Acést'a invitare s'a incruciatu tocmai cu votulu Camerelor romane dela 26 Ianuaru v. in cetiunea Basarabiei. Acelu votu a facutu mare impressiune. In urm'a lui n'amu mai primitu nici unu respunsu; si Romani'a n'are decatu se ié drumulu care-i convine. Me vedé intrebá déca bazele pacii trebuie se ne ingrigésca. In modu categoricu nu esitezu d'a dice cum-ca aceste base ale armistitiului sunt de natura a ne ingrigi, a ne jicni. Noi inca de multu amu declarat, ca nu potemu primi aceste base déca prin cuvintele „despagubire teritoriala indestulatóre“ s'aru intielege conditiunea schimbului Basarabiei. Amu facutu rezervele nóstre categorice la tóte poterile.“

„La a 2-a intrebare respundu: Care guvernulu, care partida, care romanu poté dice adi altmintrea decatu ca nu damu. Cine poté se se adresaze aiurea decatu acolo unde se adreséza tóte poterile, acolo unde are se se decida de sórtea Turciei, la congressu. Acolo avemu a cere recunóscrea independentii si integritatii statulu romanu. Bazele pacii ni se paru jicnitóre, amu apelatu si vomu apela inca. Voimu se urmamu o politica romanésca si se primimu binele ori de unde ne ar' veni. Acolo unde tóta Europ'a isi va duce plangerile, acolo ni le vomu duce si noi. Si au credeti dvóstra ca prin conditiunile armistitiului interesele Austriei nu sunt jicnite? Germani'a incesi nu este si ea jicnita? Cu tóte ca d. Bismarck n'a spus'o claru, se poté vedé acést'a din rezervele ce-si face pentru drumurile de apa si pentru Dunare. Acolo dér' unde va recurge si Germani'a si Austro-Ungari'a si tóte poterile, acolo vomu recurge si noi.

*) Dupa cumu amu intielesu, d. jude de cercu din Brasiovu Iosifu Popu, care a scrisu pana acuma pentru poporulu romanu doue manuale juridice de mare folosu, si anume: „instructiunea pentru intocmirea cartiloru funduarie“, apoi cá jude singularu alu Gileului „instructiunea pentru judecatoriile comunale in causele indrumate la acele prin art. de lege LIV din 1868“, are laudabil'a intentiune de a edá catu mai curundu o „instructiune pentru poporulu romanu in causele referente la art. de lege XIII din 1877, la judecatoriile de pace si comunali“. Red.

„Dispositiunile ce amu luat au fostu ca ne adressatu la poterile garante, cá se ne recu- independentia si dreptulu de a tramite unu delegatu la congressu, cá se ne apere interesele nostre. Ne permitemu a ve citi chiaru testulu demerselor ce amu luat pe lenga poteri (cetesse). Nu ne amu multiamitu cu atata. Ne-amu adusu aminte ca patru secole amu fostu in legatura cu inalt'a Pórta si ne-amu adressatu chiaru catra dens'a, (Aci cetesse not'a s'a catra ministrulu de externe alu Turciei, prin care se cere recunoscerea independintiei absolute a Romaniei.) Ne veti intreba, inse ce rezultate au primitu aceste demerse. Demerselu stau in man'a nóstra, rezultatele in man'a lui Ddieu si a congressului. Nu potemu sa ce va decide congressulu, dér' ve potemu asigurá, ca un'a din cele mai mari poteri si simpatice noue (Germania) a declarat, ca independintia nóstra e recunoscuta de faptu. Asemenea ni s'a recunoscutu de poteri si chiaru de Russi'a dreptulu, cá se avemu unu delegatu la congressu. Cumu si ce felu se va face acést'a nu ve potu spune, repetu inse, ca politic'a nóstra nu póte fi decat o politica romanésca.“ (Aplause prelungite.)

Dupa domnu Cogalniceanu a vorbitu d. Dem. Ghic'a spuindu, ca hranesce in anima mahnire contra guvernului, fiindu ca a lucratu de capulu seu, n'a consultatu pe Senatu, nu l'a intrebatu despre afacerile tierii. Cea mai buna dispoziune spre apanarea intereselor tierii erá, cá d. ministru de externe se fi parasitu loculu ce ocupa s. a. Acusarile dlui Ghic'a au datu ocaziunea dlui Cogalniceanu la o replica vigorósa, din care citamu numai unu pasagiu, celu mai importantu: „Deca vomu fi ascultati in strainatate, dise ministrulu, acést'a nu e onórea si meritulu meu, ci a celor 5—6 mii morti. Niciodata, o declaru, n'amu fostu mai susu in opiniunea Europei cá acuma. Si chiaru poterea cea mai interesata in cestiunea Orientului, Austria are deplina incredere in noi, ca-ci amu doveditu, ca ne tienemu angagiamentele. Guvernulu austriacu are incredere in noi, pentru ca unu pasu n'am facutu, fara se aretamu ce voimu. Se facuse spre esemplu chiaru reporturi oficiale, cá domnulu se se proclame rege. Austria a disu, ca acést'a ne va crea pedeci, si amu garantatu, ca nu se va face. Ni s'au facutu propuneri de a ni se dá Vidinulu, si amu remasu surdi, pentru ca nu voiamu se avemu certi cu vecinii. Amu mai fostu intrebatu decá mergemu la Adrianopole, si amu spus, ca nu vomu merge; vomu stá la Dunare unde sunt interesele nóstre si n'am mersu. Aceste fapte ne-au castigatu increderea tuturor poterilor.“ In fine intróba: „Dér' ce, voiti se declaramu resbelu Russiei, candu ea a sfarimatu interesele mai mari decat Basarabi'a adeca pacea Orientului? Totu ce potemu face in privintia Basarabiei este, cá cu intieptiune, patriotismu, taria se respundemu „Non possumus, cumu amu si respunsu.“

Dupa ce a mai vorbitu d. Carpp si d. Dim. Sturza, s'a suspendatu siedintia. La 8 óre séra deschidendu-se éra; d. Dimitrie Ghic'a a propusu o motiune, care cerea, cá senatulu se declare, ca ministeriulu n'are destula autoritate morala pentru a apana adeveratele interese ale tierii facia cu viitoriulu congressu. Contr'a acesteia propune d. Voinovu o motiune, care esprimá deplin'a incredere, ca guvernulu va face totu pentru a apana drepturile si interesele tierii la viitoriulu congressu. D. Epureanu, Dim. Ghic'a si Vas. Boerescu sustienu motiunea prima si combatu aprigu guvernulu. Boerescu dise intre altele: „Trebuie cá dela cunoscutu se pasimu treptatu la necunoscutu. Cunoscutu erá tractatulu de Parisu. Guvernulu a lasatu positiunea sigura, pentru a se aruncá in aventuri maretie, grandióse dér' nesigure. Camerele au autorisatu pe guvernulu pentru resbelu defensivu ér' nu resbelu ofensivu. Guvernulu sciá ca Russi'a pretinde Basarabi'a, candu a trecut dér' Dunarea n'a avutu prevedere. Din situatiunea ce ni s'a creatu resulta, ca amu rupt'o cu traditiunile nóstre s. a. La acusarile lui Boerescu raspunde d. primu-ministru Bratianu. Intr'unu discursu stralucitu plinu de focu si patriotismu nobilu a respinsu si nimicitu argumentele aduse de opozitiune. Acést'a cuventare fórte importanta pentru descoperirile ce le face d. Bratianu in ea, o lasamu se urmeze mai la vale. Adaugemu numai, ca dupa acést'a cuventare senatulu a primitu la 1 óra din nópte motiunea de incredere in guvernulu cu 39 contra la 2 voturi si 2 abtineri. La finea desbaterei a declarat ministru-presiedinte Bratianu: „Ostirea nóstra va trece Dunarea, ca tractatulu nostru de

pace va fi inchieiatu séu directu cu Turci'a séu la congressulu european. Catu pentru neutralitate ea nu se póte impune, ci numai prin staruintia ni se póte concede de catra poteri.“ Éca cuventarea memorata:

D. primu-ministru Ioan Bratianu: . . . „D. Boerescu a pusu cestiunea in tóta claritatea ei, a disu: ati gresitu dela inceputu pana la sfersitu; rezultatulu a fostu desastroosu pentru tíera, ve facemu gratia de a nu ve tramite la Casatia, dér' duceti-ve acasa. Acusarile sunt: ca ne-amu departatu dela politic'a nationala si amu ruptu tractatulu dela Parisu; in sfersitu, ca amu fostu neleali, ast-feliu, in catu Europ'a intréga n'are incredere in noi. Dn. Iepurénu a disu, ca e unu diariu, care spune acést'a, d. Boerescu a afirmatu dela sine, negresitu dupa cele ce i'au spusu agintii cei tramisi in strainatate. Ni se dice, ca amu facutu o conventiune, nu pentru ca amu fostu nevoiti, ci cá se ne aruncamu in aventuri. Trebuie probe pentru a dovedí aceste afirmari. Ar' trebui se mi se spuna, ca cutare si cutare potere a disu: nu faceti conventiunea, ca-ci nu vomu lasá pe Russi'a se intre in Romania. Nu póte d. Boerescu se dovedésca acést'a, ca-ci este unu faptu cunoscutu, ca Europ'a nu numai a lasatu pe russi se vina la noi, dér' i-a lasatu se derime imperiulu otomanu.

Apoi conventiunea e caus'a, ca Russi'a a intratu lá noi? Conventiunea e caus'a, ca Russi'a a trecut Dunarea si Europ'a a statu cu arm'a la braçu? Nu; sunt interese capitale la midulocu si Angli'a amenintata a tramisu mai de multe-ori flot'a si apoi a rechiamat'o, si candu a intratu la Constantinopulu, a spusu, ca a intratu nu cá actu de ostilitate, ci cá se apere pe supusii sei. Evenimentele, cari au adusu resbelulu numai pe noi ne-ar' ingrigi? Nu a declarat guvernulu austriacu, ca interesele austriace sunt jignite si puse in periculu? si cu tóte acestea n'a trasu o pusca. Ce voiesce d. Boerescu? Se fi disu, ca pe noi ne ocrotesc tractatulu dela Parisu, si atát'a totu. Alti diceau se ne ducemu in Olteni'a cu ostirea; ei bine, in Olteni'a amu fostu; alti cereau se ne ducemu la munti. Acesti'a spunea cev'a, dér' pe d. Boerescu nu-lu intielegu, pentru-ca d-s'a nu spune nimicu. Asiu voi, dle Boerescu, se sci in numele cui vorbesci d-t'a? D. Boerescu: In numele partidei conservátorie. D. primu-ministru: adeca in numele „Pressei“, „Timpului“, „Resboiului“; apoi d-vóstra ne acusati, ca amu trecut Dunarea? Noi nu voimu se spalamu astadi rufele murdare, si unele sunt fórte murdare. Catu pentru Basarabi'a, se scie, ca Russi'a voiá se ne o íe de a dóu'a di dupa tractatulu dela 1856, si ne mai diceti, ca nu v'amu desceptatu? D. Boerescu a disu, ca tóta lumea sciá, ca erá se fia resbelu. Ei bine, decá e asia; dv. ce ati facutu? Si candu ve duceati la Livadi'a, la Petersburgu, n'ati incercatu se vedeti dispoziunile ce erau despre Basarabi'a? Nu se póte se nu fi vorbitu nimicu, dér' n'ati spusu nici odata ce ati vorbitu; eu v'am spusu.

Candu am venit la potere, reprezentatele Russiei ne-a intrebatu ce avem de gandu se facemu. Eu i-am respunsu, ca asteptamu se vedemu ce facu poterile cele mari, cá se ne orientamu. Amu mai spusu, ca n'avemu nici unu simtiementu de ostilitate pentru Russi'a, nici pentru popórele orientale, si de asiu fi avutu asemeni simtiemente ostile catra vr'o potere, n'asiu fi primitu poterea; ca-ci asiu fi facutu pe acea potere vrasmasia a tierii. Eu amu spusu barbatiloru de statu russi, ca nu voi se superu pe Austria si vice-vers'a, si am muncitu se dovedescu tutoru poteriloru, ca romanii nu sunt unu elementu, care le póte fi vatematoriu. Acestea le-amu disu si guvernulu russescu; dér' e unu punctu negru: Basarabi'a. Mi s'a spusu, ca ne e asigurata prin tractate solemne si temerea nóstra e nedrépta. M'am dusu la Livadi'a, am veditu, ca nu-mi vorbesce nimeni de Basarabi'a, si atunci am vorbitu eu, am spusu, ca banuiescu cu voru se ne íe Basarabi'a. Prinçulu Gorciakoff a protestatu, numai d. Ignatieff mi-a spusu in urma, ca n'au fruntaria, si eu m'am silitu se-i dovedescu, ca Russi'a nu castiga nimicu cu Basarabi'a, ca mai multu e pentru ea iubirea a cinci milióne de romani, de catu acea bucata de pamentu.

Candu am inchieiatu conventiunea, am spusu: am o temere si voi se me asigurati; atunci s'a pusu in conventiune art. 2. Diceti, ca conventiunea sfasia tractatulu dela Parisu? Ei bine, nimeni, nici o potere nu ne-a disu acést'a. Cumu veniti dér' dv., mari patrioti, cari ve ocupati numai de interesele tierii, cumu veniti se dati vrasmasiloru ast-feliu de arme in contra tierii? Conventiunea ne garantéza teritoriulu in vederea tractatelor, si alte tractate n'avemu decat celu dela Parisu si cele cu Pórta. Tractatulu dela Parisu a remasu in fiintia dupa conventiunea cu Russi'a si elu e in fiintia si astadi. Acést'a au spus'o principele de Bismarck si Auersperg, afirmandu, ca conferintia va avé de temei acelu tractatu.

Ne acusati, ca n'am facutu tractatu cu Russi'a. Decá faceamu tractatu, atunci amu fi absorbitu individualitatea nóstra nationala in alt'a, si amu fi meritatu acusatiunea ce ne faceti. N'am voitu se facemu tractatu, v'o potu dovedí; repetu, n'am voitu tractatu, pentru-ca n'am voitu se me facu vasululu nimeni, n'am voitu se lasu tíer'a in voi'a ori-cui ar' fi. — Se mai dice, ca situatiunea ce am facutu

tieri, a cufundatu-o in nomolu si trebuie s'o scapamu. Ati adusu Romania, ni se dice, in positiunea cea mai periculósa, si cá s'o scapamu: fugiti de aci. Dér' decá intrau russii fora conventiune la noi erá mai bine? si intrau, cumu au si intratu, ca-ci trei luni a staruit Russi'a de mine cá s'o subscriu si numai candu am veditu, ca nu se póte altfeliu, candu am veditu, ca Europ'a tace si russii au trecut, am subscri'o. Desaprobatu-m'a Europ'a? Nu. Mai multu: treceau voluntari si i-am opritu, candu am venit la guvernulu. Ce mi s'a disu de poteri? Dati-le drumulu; feriti-ve de conflictu cu Russi'a. Amu cerutu Europei se ne garanteze, séu celu puçinu se ficseze unu drumu; si nici atatu nu s'a potutu, ca-ci Europ'a se aflá in positiunea de a nu se poté opune Russiei, si noi singuri nu poteamu trage sabi'a.

Eri, 'mi dicea d. Ienescu, nu sci ei ce erá, candu intrau russii alta data, de acei'a vorbescu asiá acumu. D. Ienescu: Firesce, ca nu sci ca sunt mai teneri decat mine. O voce: Ba sci, dér' . . . D. primu-ministru: Atunci, unii se inavutíeau si luau decoratiuni, ér' tíer'a se prepadea, se ruiná. Atunci moreau, dér' pentru interese straine. Acumu s'au facutu sacrificia, dér' tíer'a s'a folositu, s'a redicatu politicesce. Ne acusati, ca n'am datu alarma indata ce ni s'a vorbitu despre Basarabi'a. N'am datu, si voi spune pentru ce.

Ei, dér' constitutiunea nóstra place poteriloru? Nu; chiaru dlui Boerescu, de ar' fi cancelariu alu Russiei, nu i-ar' placé institutiunile nóstre, nu i-ar' placé parlamentulu, in care facemu atát'a sgomotu; dv. sciti lucrarea mare ce s'a facutu cá se schimbamu institutiunile nóstre, de ce n'ati datu alarm'a atunci? Póte, ca unor'a le-ar' placé mai multu institutiunile restrinse, si ar' fi fostu gat'a se primésca acele sfaturi; in acést'a ds'a gasesce unu periculu, cá si pentru Basarabi'a. In regimulu parlamentariu e tóta sigurantia; ar' trebui dér' se avemu grija pentru regimulu parlamentariu, cá si pentru Basarabi'a, ca-ci trecemu prin timpuri grele. Se adreséza mai alesu la d. Iepureanu, care se amoreséza de cate o idea si uita totu lenga ea. Acumu d. Iepureanu se ingrijesce a restringe legea electorale, eu facu apelu chiaru la ds'a cá se lucreze pentru intemeierea regimulu parlamentariu. Marele-cancelariu alu Russiei 'mi dicea odata, ca ne-intielegerea nóstra cu conservatorii vine din caus'a institutiunilor si ca bine ar' fi se le schimbamu. Am respunsu, ca am facutu multe gresieli, cá si Russi'a, am facutu imprumuturi onerós, ca institutiunile sunt imperfecte, dér' ele se potu indreptá din ce in ce. Astadi, candu a veditu pe d. Iepurénu acusandu ministeriulu si apanandu pe d. ministru de externe, i s'a parutu ca-si cauta colegi cá se faca acele modificari si se adreséza la d. Cogalniceanu cá vechiu maiestru in acést'a.

S'a mai disu, ca tíer'a e caditu acumu in ochii Europei. Se vedemu si acésta acusatiune. Valórea militara aterna din nefericire pré multu in cumpen'a diplomatiei si pan'acumu Romania n'aterná nimicu, chiaru amicii nostri n'aveau incredere in noi. La 1870 ds'a sciá ce se dospea si avendu amici, a intrebatu: ce positiune ni s'ar' face noue, decá va intrá si Austria in resbelu. D. Mellinet, consulu francesu, i-a respunsu, ca noi vomu fi ai acelu'a, care va ocupá mai antaiu tíer'a nóstra. Nimeni nu vrea se ne in-armamu, pentru-ca credea, ca vomu face incurcaturi. Ei bine, trebuie se facemu se dispara ideile rele ce erau despre noi. Amu facutu dér' tractatu cu Russi'a, care ne garantá institutiunile si teritoriulu si apoi amu intratu in resbelu. D. Boerescu cere, cá se fi facutu si altu tractatu, candu am trecut Dunarea. N'am facutu; ca-ci amu fi caditu in gresiéla.

Russi'a antaiu nu vrea cá noi se trecemu Dunarea; apoi a voitu, inse ne cerea s'o trecemu asiá cumu cereau diariile, ce ve representa pe dv., adeca se dea o divisiune la dispoziunea Russiei, asiá cumu au fostu legiunile bulgare. Ei bine, asiá amu fi conservatu individualitatea nóstra? Nu, noi inse amu pastrat'o distincta; acést'a a fostu grija nóstra. S'a veditu mai multu: ca institutiunile parlamentarie au functionatu, libertatea de presa si de tribuna a fostu fora controlu, fora cea mai mica impedece. Viteji'a ostasiloru asemenea mai pre susu de ori-ce lauda. Ei bine, socotiti, ca acést'a n'a fostu de-o mare valóre in ochii Europei? Nu ne-a redicatu, nu ne-a afirmatu, n'a facutu cá lumea se ne stime? Diariile partidei conservátorie n'au sciutu inse si n'au voitu se se bucure de acele libertati cu mesura, si au facutu pe lume se créda, ca nu sunt pentru libertatea pressei séu a individulu si de aceea facu escese pentru a ne sili se luamu in contra lor mesurile prevedute de legile in fiintia, séu se facemu legi noi in contra libertatiloru publice, adeca se cedamu cereriloru strainiloru. Ei bine, amu avutu invasiunea in tíera, amu avutu resbelu si n'am caditu in cursa; ca-ci trebuie se asiguramu tierii nóstre unu titlu de onóre inaintea Europei. Ei, dloru, dér' cine a uitatu opiniunea ce inspirasera conservatorii dela noi conservatoriloru din Londonu despre tíer'a romanésca! Se dicea, ca suntemu o natiune anarchica, o a dou'a Polonia. Ei bine, acumu se dice in Angli'a totu despre noi, ca amu doveditu, ca intielegemu regimulu parlamentariu si suntemu demni de independintia.

(Va urmá)

Despre crescerea nationala.

de Dr. Ioan Mesiotă.

(Fine.)

II. Dupa ce am aratat partea negativa in educatiunea noastră nationala, se luam acum a calea opusa, i. e. se cautam ce trebuie se facem, pentru că se realizam catu se pôte idealul educatiunii nationale. Cu privire la viața familiara este de celu mai mare interesu pentru dezvoltarea nationala, că parintii se se ocupe insusi catu se pôte mai multu cu crescerea copiilor lor, si cu deosebire se se stradușca a invetiă pe copii mai autaiu limb'a materna; őr' in catu pentru invetiatori este de doritu că acesti'a se intre in functiunea loru cu cunoscintia deplina despre greu'a si inalt'a loru misiune, cu unu caracteru firmu si cu o pregatire corespondentă.

Ar' fi mai departe de doritu, că invetiatorii se sté in continua intelegere cu parintii copiilor incredintiati loru spre crescere si instruire. In privinti'a acest'a se depun in se dificultati: ca-ci o mare parte a parintiloru nu doresce se aiba nici o comunicatiune cu invetiatoriulu, séu din sumetia, séu din nepasare, séu din nesciintia. Si totusi invetiatoriulu 'lu suplinesce in scóla si trebuie se lucre impreuna cu elu la problem'a cea mai inalta si mai sublima, la cultur'a individului si a natiunii. Déca luam in considerare si alu treilea factoru, care produce educatiunea, adeca lumea din afara, trebuie se ne intrebam, ca őr' in care orasie se potu infintiă cu mai bunu succesu pentru educatiunea scólei, se intelege secundarie si superióre, de őr'ace scóli elementarie trebuie sustenute in tóte comunele? La acésta intrebare se grabescu unii a raspunde, ca in orasiele mari, de őr'ace aci are copilulu ocaziune a cercetá concerte, teatre, prelegeri, musee etc., care de multe-ori au o influentia decidetória asup'r'a copilului, fiindu-ca aci scolarulu mai in etate 'si castiga vrendu nevrendu unu „savoir vivre“. Inse in contra acestor'a se sustiene si cu tóta dreptatea, ca „savoir vivre“ inca nu aduce totdeun'a binecuvantare; ca cercetarea prea déca a teatrelor e stricaciósă si ce este mai principalu, ca lucrulu din afara nu pôte se se mesure nici odata cu cultur'a estetica, care se castiga si se desvólta cu incetulu, ca-ci radacinele acesti'a jacu adencu in internulu omului si nu se potu octroi. In contra orasie-lor micu se obiectéda, ca in acestea tineri studiosi remanu necioplitu, naivi si dedati a se ocupá de lucruri micu. De aci'a se pôte dice in genere, ca si in privinti'a pedagogica unu orasiu midiolocu cu moravuri si obiceiuri nestrucate este loculu celu mai aptu pentru institute secundarie si superióre.

Dupa aceste consideratiuni generale asup'r'a celoru trei factori ai educatiunii se revenim specialu la scóla si se vedem anume aci prin ce se efeptuesce mai vertosu educatiunea nationala? Fundamentulu educatiunii nationale sunt: 1. iubirea de patria, 2. iubirea a totu ce e nationalu, a limbii si a moravurilor, 3. iubirea catra integritatea nationala manifestata prin pietatea catra persónele mari nationale.

Este faptu, care nu se pôte negá, ca iubirea de patria a inceputu a scadá. Midiolócele de comunicatiune, despre care mai nainte nici nu visau ómenii, au apropiatu punctele cele mai departate ale pamentului; astadi nu mai cunosc ómenii nici o distantia, nici o strainatate. In contra acestei directiuni cosmopolitice trebuie se descepte scóla iubirea de patria. Si cumu? Prin aceea, ca destépta in copilu simtiulu dormitandu pentru frumseti'a partiloru locuite de romani, 'lu face cunoscutu cu traditiunea, cu istori'a si cu poesi'a poporului seu.

Strinsu legata cu iubirea de patria este iubirea si stimarea a totu ce e nationalu, ce e proprietate a unui poporu. De acésta se tiene caracterulu romanu, limb'a — unicu midiolocu de unitate astadi — imbracamintea, locuinti'a, viața familiara, traditiunile poporale, cantecile nationale etc. Cultivandu-se acestea in copilu, trebuie se se inradacinede in elu iubirea catra natiunea s'a. Intre obiectele de invetiamentu geograf'a si istori'a au mai mare influentia asup'r'a crescerei nationale. Partea cea mai buna, ce o ofera omului istori'a este entusiasmul, dice Góthe.

Atheneulu Romanu.

Discursulu de deschidere a conferintiilor publice pe 1878, pronuntiatu de d. C. Esarcu in sér'a de 8 Ianuaru.

III. — D. Esarcu in acésta parte a discursulu seu, aduce la cunoscintia publicului cele privitore la moscenirea ce comitele Carolu Rosetti a lasatu Atheneulu si la ide'a, ce murindu elu a incredintiatu acestei institutiuni. D. C. Rosetti a lasatu trei immobile, unu teremu si doue case, cu obligatiunea că acestea se se vendia si cu pretiulu vendiarii se se construișca unu edificiu care se serve de biblioteca si in acelasiu timpu se serve si intruniriloru si conferintiiloru Atheneulu. Unulu din aceste immobile, celu mai principalu, cas'a din strad'a Academiei, s'a vendutu prin licitatiune publica si pretiulu vendiarii 40.000 lei s'a si pusu imediatu la dobenda prin ipotec'a trecuta prin tóte formele judiciare. Cealalta casa inca nu s'a potutu vinde. Sum'a de 40.000 impreuna cu alte micu sume a ajunsu astadi prin dobendi la sum'a de

mai bine de 70.000 lei, de care dispune Atheneulu. — D. Esarcu arata aci ca, inca pe candu se aflá la Rom'a facuse planurile edificiuului in cestiune in raportu cu sum'a de care prevedea, ca va dispune Atheneulu astfelu incatu se incépa imediatu cladirea pe loculu lasatu de comitele Rosetti. Intorcendu-se inse in tiéra si primindu diverse inspiratiuni a parasitu planurile primitive si a facutu prin architectulu Eforiei spitaleloru noue planuri, impreuna cu tóte lucrarile relative la estimatiune si cu caetulu de insarcinari, cari se ridica la sum'a de 125.000 lei. Totodata a cerutu dela d. ministru de finacie loculu de lenga Academia ce privește strad'a Coltii. S'a formulatu unu proiectu de lege pentru a se cedá Atheneulu loculu cerutu. D. ministru de finacie n'a intardiatu a presintá Camerei acestu proiectu, care inse cu tóte straduintiele ce d. Esarcu a depusu, nu a avutu fericirea se ajunga a fi inscrișu la ordinea dillei.

D. Esarcu termina acestu subiectu esprimandu speranti'a ca nu va trece multu timpu si capital'a noastră va fi inzeștrata de unu nobilu edificiu, cu nobile si armoniósé proportiuni architecturale. Atheneulu, astadi cam retacindu, isi va avé localulu seu, si art'a si sciinti'a isi voru avé unu templu specialu consacratu exclusivu cultulu loru. Societatile artistice propriu dise, mai cu séma, cari au disparutu, societatea amiciloru de Bele-Arte, precumu si cea Filarmonica, precumu si alte intre prinderi de asemenea natura voru reinviá, pôte, si vomu poté atunci lucrá cu mai multu amoru si mai multa ardóre pentru a respandi gustulu Frumosulu in societatea romana. A resplati gustulu Frumosulu prin amoru si cultivarea artelor si a lucrá pentru ceea ce se pôte numi partea estetica a culturei umane, a fostu pururea un'a din ideele fundamentale ale Atheneulu.

O mare esperientia se face, de aprópe unu secolu, in Statele-unite ale Americi, esperientia de care trebuie se profitam. „Instruiti poporulu“ a disu, murindu, Washington ómeniloru de statu ai Americi: si descendenti acestui ilustru fundatoru alu democratiei americane culesera cu pietate ultimele sale cuvinte. Ei facu tóte sacrificiele pentru respandirea instructiunii in poporu, si cele mai colosale sume se cheltuiescu pentru acestu scopu. Singurulu orasiu New-York are unu budgetu alu instructiunii mai mare decatu alu Romaniei. Cu chipulu acest'a a ajunsu intr'adeveru instructiunea se fia multu respandita in poporu. Ei bine, dice d. Esarcu, nu este, cu tóte acestea, poporulu americanu idealulu, pe care l'asiu dá de imitatu poporulu romanu. Grosolanitatea si insusi brutalitatea acestui poporu sunt proverbiale. Estetic'a in simtieminte, in idei, in maniere, este fórte pușinu cunoscuta la Americani; őr' procesele scandalóse si revelatiunile ce ni se aducu de peste Atlantica ne arata, ca o coruptiune inspaimentatória s'a respanditu pana in sferele cele mai inalte ale administratiunii si ale guvernului. Esperienti'a ce se face in Americ'a ne demoștra ca, déca instructiunea, adeca dezvoltarea facultatiloru intelectuale si dobendirea de cunoscintie intinse este unu mare lucru intr'unu individu cá si intr'o natiune, exista inse ceva si mai mare: acésta e infrumsetiarea animei, inobilirea sufletulu, inaltierea sentimentelor, acésta este in alte cuvinte educatiunea propriu disa. Ei bine, pentru acésta parte a culturei umane artea pôte avé o influentia considerabila si de aceea dorim, că ea se ocupe unu locu seriosu in educatiunea noastră nationala.

Ori-cari voru fi vocatiunile ce vomu urmá in viația, dice unu ilustru economistu anglesu Stuart Mill, se cautam totdeana se mantienem vii acea sensibilitate, ce destépta in noi Art'a si Poesi'a. Cu catu datoriile nostre ordinare sunt mai prosaice, cu atatu este mai bine a sustiené incordarea sufletulu nostru, prin frementarea acoloru regiuni superióre de cugetari si simtieminte, in cari ne ridica si ne mantiene art'a. Frumosulu, adauga marele poetu Goethe, este mai mare de catu binele, ca-ci elu cuprinde binele si mai adauga ceva. Elu este binele inaltiatu la perfectiunea s'a si inzeștratu de tóte perfectiunile colaterale, care facu dintr'ensulu o opera completa. Déca Greci'a, acelu coltiu de pamentu, a ocupatu si ocupa unu locu imensu si in eternu nemuritoriu in istori'a umanitatii, acésta provine din caus'a amorului seu pentru arta, si secolele, pe cari istori'a le-a numitu secolele cele mari, sunt acelea, in care artele au avutu loculu preponderantu: Secolulu lui Pericles, lui Augustu, lui Leonu X, lui Ludovicu XIV, precumu si numele, pe cari ómenirea le pastreza si le pronuntia cu amoru, sunt numele mariloru poeti si mariloru artisti. Se iubimú dér' si se onoram artele si se

le cerem a ne inaltia, catu mai desu, in acelu regiuni superióre, in care pasiunile au mai multa nobletia, cugetarea mai multa vigóre, sentimentele mai multa delicatetia, amoru o mai lunga duratá, sórele o mai mare splendóre! —

(Casu de mórte.) „Stefanu Boeriu din Vádu (comitatulu Fagarasiului), esecutoru judecatorescu impreuna cu trei fii ai sei, precumu si cu toti consangeni, anuncia pîn acésta cu anim'a franta de dorere, ca iubit'a s'a soșia respective scump'a loru mama A n'a nasc. S t r i m b u in etate de 32 ani a repausatu in Domnulu la 26 spre 27 Febr. a. c. dupa unu morbu de 5 luni. Toti o deplangu cá pîn soșia adeverata si mama rara. Deci fia-i tieren'a usióra si memori'a eterna!“

Sciri merunte.

Diuariele austro-ungare se ocupa vii cu pregatirile de mobilizare ce se facu si cu creditulu de 60 milióne, ce voiesce se'lu céra Andrásy dela delegatiuni. „Trebuie se ne presentam la congressu tari si pregatiti la ori-ce eventualitate“, striga oficiosii din Vien'a si Budapeșta, maimutiendu pe anglesi. Se dice, ca delegatiunile se voru aduná la 7 Martiu. — In camer'a din Budapeșta s'a desbatutu si contractulu cu societatea Lloyd-ului. Sasii votéza barbatesce cu regimulu, numai la v'm'a pe cafea au facutu o exceptiune, fiindu mai multi pentru micsiorarea ei.

In afara situatiune critica neschimbata. Folle din Londr'a au publicatu conditiunile pacii. Intre aceste se afla unu punctu, care dice ca Turci'a concede, cá Russi'a se dé la casu de trebuintia Dobrogia Romaniei, in schimbulu Basarabiei. D. Bratianu a spusu parerea s'a despre acésta rechiamendu armat'a si declarandu ca Romanii nu recunósce ce se face de ea fara de Ro la Adriá-nopolu, si va inchiaia ea singura pace cu Turci'a. Aginti'a russa“ dice inse ca conditiunile publicate nu ar' fi esacte. — „Standard“ scrie, ca Russi'a e decisa a resolvi definitivu cestiunea orientala si mai bine se va bate si cu Austri'a si cu Angli'a, decatu se lase din pretensiunile sale. Vederemo! — Lordu Derby a declarat, ca pacea se va subscrie in 2 Martiu. Conferinti'a s'a amenatu pana la finitulu lui Martiu, din cauza, ca russii o traganescu.

Ajutorie pentru raniti.

Reginulu-sasescu, 18 Ianuaru 1878.

Ouarate dle Redactoru! Nu affu de convenientu a ve rapi tempulu si mult'a ocupatiune prin astfelu de adresa, me fortieza inse impregiararea, cá din lips'a caseloru de schimb se me adresezu la D-vóștra in speranti'a firma, ca preferindu scopulu, nu veti luá in nume de reu incomedarea mea, ci veti binevoi colect'a acésta modesta a o inaintá la loculu seu. (Cu cea mai mare placere. Red.) Am onóre a spedá pentru ostasii romani raniti dela romanii din Reginu si giuru dupa listele aculse // sub 1. dupa lista originala Nr. 1 a) in bancnote 27 fl., 18 sfanti in argintu si 52 dgr. scama; 2. dupa lista originala Nr. 2 b) in bancnote 43 fl. 20 cr., 3 taleri de argintu a 1 fl., 7 coti panza, 2 stergare si 2 merindare; — in sum'a totala 70 fl. 20 cr., 3 taleri si 18 sfanti cu obiectele naturale.

In urma pentru rectificarea mea față de publiculu contributoriu ve rogu a publicá la tempulu seu in stimatulu D-vóștre diariu colect'a acésta.

Alu D-vóștre prea deobligatu

P. Barbu, advocatu.

Col'a de colectiune Nr. 1 pentru ostasii romani raniti in resbelulu orientalu la man'a dlui Iosifu Fincu. Colectante Patriciu Barbu din Reginu: Chirilu Fulea, preotu din Filea 1 fl.; Urmatórii domni si dómne din Ded'a: Iosifu Fincu 2 fl., Daniel Stefanu 1 fl., Georgiu Popp 1 fl., Sofi'a Popp 1 fl., Ioanu Popescu, adm. prot. 2 fl., Mateiu Radu, invetiatoriu 1 fl., Csernatony Sándor 1 fl.; Theodoru Siandoru din Cuesdiu 2 fl., Anastasi'a Siandoru 1 fl.; Urmátorele dómne si domni din Reginulu-sasescu: Caroline Orbonasiu 2 fl., Mari'a Lemeny 1 fl., Ecaterin'a G. Marinovits 2 fl., Agapi'a Marinovits 1 fl., Smarand'a Grecu 1 fl., Mari'a Cetatianu 1 fl., Elen'a Patriciu Barbu 18 sfanti in argintu si 52 decagrame scama de inu, Ecaterin'a Sceopulu 2 fl., Nicolae Marinovits 2 fl., I. Marinovits 2 fl. Sum'a 27 fl., 18 sfanti si 52 decagrame scame.

Sz.-Reginu, 18 Ianuaru 1878.

Marinovits. Patriciu Barbu, colectante.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 1 Martiu st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	61.80	Oblig. rurali ungare	74.50
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	66.25	„ „ Banat-Timis	77.50
Losurile din 1860	110 —	„ „ transilvane	77.—
Actiunile banței nation. 783.—		„ „ croato-slav.	83.75
„ instit. de creditu 226.—		Argintulu in marfuri	106.60
Londr'a, 3 luni.	119.75	Galbini imperatesci	5.64
		Napoleond'ori	9.57 1/2
		Marci 100 imp. germ.	59.—

Editoru: Iacobi Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioane Gótt si fiu Henrieu.